

Leren programmeren in C#

Michiel Rotteveel

Leren programmeren in C#

Boom Mbo · Meppel 2025

Boom Mbo
klantenservice@boom.nl
www.boom.nl

Auteur: M. Rotteveel
Redactie: J.G. Neurink / M.H. van Haren
Opmaak: Henk Pel
Titel: Leren programmeren in C#
Omslagfoto: Boy Surminski Photography
ISBN 978 90 3726 9192
Eerste druk / eerste oplage
© Boom 2025

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Auteursrecht ten aanzien van tekst- en datamining en machinelearning is nadrukkelijk voorbehouden.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in compilatiewerken op grond van artikel 16 Auteurswet kan men zich wenden tot de Stichting PRO (www.stichting-pro.nl).

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Door het gebruik van deze uitgave verklaart u kennis te hebben genomen van en akkoord te gaan met de specifieke productvoorwaarden en algemene voorwaarden van Boom, te vinden op www.boom.nl.

Inhoudsopgave

Deel 1: Introductie

Leeswijzer 2

Inleiding Deel 1: Introductie 3

Programmeren in C# 3

Hoofdstuk 1 De programmeeromgeving (IDE) 5

Wat is een IDE? 5

Opstarten 5

Naam geven 8

Spelregels naamgeving 9

De IDE 10

Je eerste programma 11

De Code Editor 12

Opdracht IDE 1: Disclaimer 14

Wat weet je nu? 14

Hoofdstuk 2 Rekenen 15

Rekenen 15

Opdracht Rekenen 1: Optellen 15

Opdracht Rekenen 2: Meerdere getallen optellen 15

Opdracht Rekenen 3: Aftrekken 16

Opdracht Rekenen 4: Gebroken getallen aftrekken 16

Opdracht Rekenen 5: Meerdere getallen aftrekken 17

Opdracht Rekenen 6: Meer getallen vermenigvuldigen 17

Opdracht Rekenen 7: Negatieve getallen 18

Opdracht Rekenen 8: Delen 18

Opdracht Rekenen 9: Modulo 18

Bibliotheek 19

Haakjes en volgorde 19

Opdracht Rekenen 10: Machtsverheffen 19

Wat moet je nu kunnen en kennen? 19

Hoofdstuk 3 Variabelen 21

Wat is een variabele? 21

De tafel van X 21

Hoe 'denkt' een computer? 21

Werking van een variabele 21

Opdracht Variabelen 1: Vraag? 25

Gebruikersinput	25
<i>Opdracht Variabelen 2: Verklaring</i>	26
Typen variabelen	26
Teksten	27
<i>Opdracht Variabelen 3: Variabele verklaring</i>	29
Getallen	29
Omzetten van variabelen	32
Logische fout	42
Syntactische fout	42
<i>Opdracht Variabelen 4: Fahrenheit naar Celsius</i>	42
Logische variabele	42
DatumTijd-variabele	43
Bereik van variabelen	45
Opdrachten Variabelen	46
<i>Opdracht Variabelen 5: Bereken oppervlak</i>	46
<i>Opdracht Variabelen 6: Bereken omtrek</i>	46
<i>Opdracht Variabelen 7: Hoelang nog?</i>	47
<i>Opdracht Variabelen 8: Euro naar ponden 1</i>	47
<i>Opdracht Variabelen 9: Euro naar ponden 2</i>	47
<i>Opdracht Variabelen 10: Verbruik</i>	47
<i>Opdracht Variabelen 11: Vermogen elektrische apparaten berekenen *</i>	47
<i>Opdracht Variabelen 12: Verbruik elektrische apparaten berekenen *</i>	47
<i>Opdracht Variabelen 13: Golfsnelheid *</i>	47
<i>Opdracht Variabelen 14: Het gulden getal uitrekenen *</i>	48
Wat moet je nu kunnen en kennen?	48
Hoofdstuk 4 Selectie	50
Wat is selectie?	50
Hoe maak je een selectie: if	50
<i>Opdracht Selectie 1: Leeftijdchecker 1</i>	52
Hoe maak je een selectie: if ... else	52
<i>Opdracht Selectie 2: Leeftijdchecker 2</i>	53
<i>Opdracht Selectie 3: Vriezen of dooien</i>	53
Nesten	53
<i>Opdracht Selectie 4: Nesten</i>	57
<i>Opdracht Selectie 5: AddYears</i>	58
<i>Opdracht Selectie 6: Aanvragen vergunning</i>	58
<i>Opdracht selectie 7: Reisbeleid</i>	60
<i>Opdracht Selectie 8: Motorrijbewijs *</i>	60
<i>Opdracht Selectie 9: Soort motor *</i>	61
If ... else	61
<i>Opdracht Selectie 10: Maandnamen met if... else</i>	62
Switch	63
<i>Opdracht Selectie 11: Maandnamen met switch</i>	64
Wat moet je nu kunnen en kennen?	64

Hoofdstuk 5 Herhaling 65

Wat is herhaling? 65

Het gebruik van een loop (herhaling) 68

Opdracht Herhaling 1: Rij getallen zonder loop 70

Opdracht Herhaling 2: Rij getallen met loop 70

Herhaling met behulp van een variabele 70

Opdracht Herhaling 3: Rij getallen met variabele loop 71

Opdracht Herhaling 4: De tafel van ... 72

Opdracht Herhaling 5: Meerdere tafels 72

Opdracht Herhaling 6: Machten 1 72

*Opdracht Herhaling 7: Machten 2 ** 73

*Opdracht Herhaling 8: Faculteit uitrekenen ** 73

*Opdracht Herhaling 9: De rij van Fibonacci ** 73

Meer loops 74

do ... while 74

Opdracht Herhaling 10: Do...While loop 74

for 74

Opdracht Herhaling 11: For ... 75

foreach 75

Wat moet je nu kunnen en kennen? 75

Hoofdstuk 6 Arrays 76

Wat is een Array? 76

Hoe maak je een Array? 76

Opdracht Array 1: Hele getallen 77

Opdracht Array 2: Decimale getallen 77

Opdracht Array 3: Teksten 77

Toegang tot een element van de Array 78

Opdracht Array 4: Hele getallen 78

Opdracht Array 5: Teksten 78

Opdracht Array 6: Teksten en nummers 78

Bewerkingen met Arrays 79

Opdracht Array 7: Een element van een Array bewerken 79

*Opdracht Array 8: Letters tellen** 79

Opdracht Array 9: De elementen van twee Arrays combineren 79

Herhaling en Arrays 79

Een Array sorteren 80

Opdracht Array 10: Getallen sorteren 81

Opdracht Array 11: Teksten sorteren 81

Opdracht Array 12: Bewerken 81

Problemen met Arrays 81

Opdracht Array 13: Resize 81

Opdracht Array 14: Te groot 81

Wat moet je nu kunnen en kennen? 82

Hoofdstuk 7 Forms & Controls 83

Een Windows-programma 83

Properties (Eigenschappen) 86

De Code Editor 87

Controls 89

Opdrachten Controls 91

*Opdracht Controls 1: Voorbeeld controls 91**Opdracht Controls 2: Temperatuur 91**Opdracht Controls 3: Aanvraag vergunning 91**Opdracht Controls 4: Rekenmachine 92**Opdracht Controls 5: Datum – tijd * 92*

Wat moet je nu kunnen en kennen? 93

Hoofdstuk 8 Foutafhandeling 94

Wat is foutafhandeling? 94

Foutafhandeling met de MessageBox 94

Opdracht Foutmelding 1: Messagebox 98

Foutafhandeling met de ErrorProvider 98

Opdracht Foutmelding 2: ErrorProvider 100

Wat moet je nu kunnen en kennen? 100

Hoofdstuk 9 Methoden 101

Wat is een methode? 101

Hoe maak je een methode? 102

*Opdracht Methode 1: Welkomstboodschap 103**Vorbereidende opdracht Methode 2 en 3 104**Opdracht Methode 2: Oppervlakte 104**Opdracht Methode 3: Omtrek 104**Opdracht Methode 4: Euro naar ponden 104**Opdracht Methode 5: Het gulden getal uitrekenen * 105*

Wat moet je nu kunnen en kennen? 105

Hoofdstuk 10 Events 106

Wat is een event? 106

Het gebruik van events 107

Toepassing 111

*Opdracht Event 1: Geheimschrijver 111**Opdracht Event 2: Kleurenwisselaar * 111*

Wat moet je nu kunnen en kennen? 112

Hoofdstuk 11 Teken en 113

Waarom tekenen? 113

Eenvoudig tekenen 113

*Opdracht Teken en 1: Verticale tralies 114**Opdracht Teken en 2: Horizontale tralies 114**Opdracht Teken en 3: Raster 114*

Interactief tekenen met invoervelden	115
<i>Opdracht Teken 4: Variabel raster</i>	115
<i>Opdracht Teken 5: Scrollbar toevoegen</i>	116
Interactief tekenen met events	117
<i>Opdracht Teken 6: Een halve lijn</i>	117
<i>Opdracht Teken 7: De hele lijn</i>	117
Andere objecten tekenen	118
<i>Opdracht Teken 8: Rechthoek</i>	118
<i>Opdracht Teken 9: Rechthoek met diagonaal *</i>	118
<i>Opdracht Teken 10: Ellips *</i>	119
Tekenen door meerdere punten	119
<i>Opdracht Teken 11: Lijnen</i>	120
<i>Opdracht Teken 12: Golven *</i>	121
Wat moet je nu kunnen en kennen?	121
Hoofdstuk 12 Klasse (Class)	122
Wat is een class?	122
Interface	122
Encapsulation	122
Herbruikbaar	123
Gebruik van een klasse	123
Het maken van de klasse (beschrijving)	123
Vormgeven van de klasse	124
Public versus Private	124
Eigenschappen (properties)	125
<i>Opdracht Klasse 1: Rechthoek aanmaken</i>	126
Gebruik van een klasse	126
Constructor	128
<i>Opdracht Klasse 2: Rechthoek berekeningen</i>	129
<i>Opdracht Klasse 3: Rechthoek constructor</i>	129
Het invoerveld	129
Overloaden	130
<i>Opdracht Klasse 4: Rechthoek overloaden</i>	131
Het tekenen	131
<i>Opdracht Klasse 5: Rechthoek tekenen</i>	132
Uitbreiden van de klasse	132
<i>Opdracht Klasse 6: Rechthoek uitbreiden</i>	134
Wat moet je nu kunnen en kennen?	135
Hoofdstuk 13 WPF	136
Wat is WPF?	136
XAML	138
Namespace	143
WPF-controls	144

Opdrachten WPF-Controls	148
<i>Opdracht WPF-Controls 1: Voorbeeld controls</i>	148
<i>Opdracht WPF-Controls 2: Samengestelde control</i>	148
<i>Opdracht WPF-Controls 3: Temperatuur</i>	148
<i>Opdracht WPF-Controls 4: Aanvraag vergunning</i>	149
<i>Opdracht WPF-Controls 5: Rekenmachine</i>	149
<i>Opdracht WPF-Controls 6: Mondriaan</i>	149
<i>Opdracht WPF-Controls 7: Samengestelde control 2 *</i>	150
<i>Opdracht WPF-Controls 8: Datum – tijd *</i>	150
Wat moet je nu kunnen en kennen?	151

Nawoord Deel 1 152

Deel 2: Gegevens

Inleiding Deel 2: Gegevens 155

Hoofdstuk 1 Interne gegevens 157

Array	157
<i>Opdracht Array 1: Telefoonmerkenlijst</i>	173
Value type versus Reference type	174
<i>Opdracht Array 2: Uitgebreide telefoonmerkenlijst</i>	193
List<T>	194
<i>Opdracht List<T> 1: Telefoonmerkenlijst</i>	197
List versus Array	197
Enumerable (opsommingen)	197
<i>Opdracht Enum 1: Telefoonmerkenlijst</i>	203
Eenvoudige objecten (Structs)	223
<i>Opdracht Struct 1: 3D-punt</i>	231
<i>Opdracht Struct 2: Telefoonnummer</i>	231
<i>Opdracht Struct 3: Geografische coördinaten</i>	232
<i>Opdracht Struct 4: Geografische coördinaten aanvulling</i>	232

Hoofdstuk 2 Bestanden (externe gegevens) 234

Tekstbestanden	234
<i>Opdracht Tekstbestanden 1: StringArray wegschrijven</i>	238
<i>Opdracht Tekstbestanden 2: String Array meerdere selecties</i>	240
<i>Opdracht Tekstbestanden 3: Bewaren gebruikersinstellingen *</i>	241
.csv-bestanden (Comma Separated Values)	242
<i>Opdracht .csv-bestanden 1: Flexibele opslag</i>	248
<i>Opdracht .csv-bestanden 2: Klassenlijst</i>	249
<i>Opdracht .csv-bestanden 3: Klassenlijst inlezen</i>	250
<i>Opdracht .csv-bestanden 4: Klassenlijst inlezen Extra *</i>	250

Afbeeldingen	250
<i>Opdracht Afbeeldingen 1: Liquid layout-form</i>	256
<i>Opdracht Afbeeldingen 2: Instellingen</i>	256
<i>Opdracht Afbeeldingen 3: Crashbestendig maken</i>	256
<i>Opdracht Afbeeldingen 4: Draaien en flippen</i>	257
<i>Opdracht Afbeeldingen 5: Kopiëren</i>	257
<i>Opdracht Afbeeldingen 6: Afbeeldingen en tekenen</i>	257
<i>Opdracht Afbeeldingen 7: Thumbnails *</i>	258
Video	258
<i>Opdracht Video 1: Extra knoppen en bestandsinformatie</i>	265
<i>Opdracht Video 2: Extra instellingen toevoegen</i>	266
<i>Opdracht Video 3: Meerdere bestanden selecteren en afspelen *</i>	266
Hoofdstuk 3 Systeembestanden (externe gegevens)	267
Windows registry	267
XML-bestanden	271
<i>Opdracht XML 1: ListBox vullen vanuit XML</i>	279
<i>Opdracht XML 2: Extra selectieveld</i>	279
<i>Opdracht XML 3: DataGridView</i>	279
<i>Opdracht XML 4: Weerstation *</i>	280
<i>Opdracht XML 5: Landenlijst</i>	283
Nawoord Deel 2	284

Deel 3: Databases

Inleiding Deel 3: Databases	287
C# en databases	287
Benodigde voorkennis	287
Hoe werk je met dit boek?	288
Hoofdstuk 1 Introductie databases	289
Wat is een database?	289
Relationele databases	289
De databases in dit boek	291
Hoofdstuk 2 Hoe werkt het?	292
DataSets	292
<i>Opdracht DataSet 1: Garage / tabel Auto's</i>	296
<i>Opdracht DataSet 2: Landen, tabellen en werelddelen</i>	296
Binding data aan controls	297
<i>Opdracht Binding 1: Koppelen van controls</i>	301
<i>Opdracht Binding 2: Garages</i>	301
1-op-n master-detail-binding	302

<i>Opdracht 1-op-n-koppeling 1: Facturen</i>	311
<i>Opdracht 1-op-n-koppeling 2: Wielerploeg</i>	311
<i>Opdracht 1-op-n-koppeling 3: Provincies</i>	312
Look-up-tabellen in een DataGridView	302
<i>Opdracht look-up DataTable 1: Facturen</i>	320
<i>Opdracht look-up DataTable 2: Auto's</i>	320
Value & display members	320
<i>Opdracht Value- & DisplayMembers 1: Auto's</i>	323
<i>Opdracht Value- & DisplayMembers 2: Eigenaren</i>	323
N-op-m (n:m) koppeling tussen DataTables	323
<i>Opdracht n:m-koppeling 1: Auto's en eigenaren</i>	337
<i>Opdracht n:m-koppeling 2: Aanvullen voorbeeld 6 n:m-koppeling</i>	338
<i>Opdracht n:m-koppeling 3: Klassen en leerlingen *</i>	338
Wat heb je geleerd?	338

Hoofdstuk 3 Database versus Dataset 340

Inleiding	340
Desktop-database: Microsoft Access	340
<i>Opdracht Access 1: Rugbyteams</i>	356
<i>Opdracht Access 2: Auto's en eigenaren</i>	356
<i>Opdracht Access 3: Klassen en leerlingen *</i>	356
<i>Opdracht Access 4: Politici en partijen</i>	357

Hoofdstuk 4 Drag & Drop 358

Inleiding	358
<i>Opdracht Drag & Drop 1: Vakantiewoningen</i>	363
<i>Opdracht Drag & Drop 2: Kastelen en pachters *</i>	363
Wat heb je geleerd?	364

Hoofdstuk 5 Multiformulierapplicatie 365

Eén applicatie, meerdere formulieren	365
<i>Opdracht Multiformulier 1: Rugbyteams</i>	372
<i>Opdracht Multiformulier 2: Auto's en eigenaren</i>	372
Meerdere formulieren bij start applicatie	372
<i>Opdracht Multiformulier 3: Login</i>	382
Wat heb je geleerd?	382

Hoofdstuk 6 Online databases 383

MySQL	383
<i>Opdracht MySQL 1: Adreslijst</i>	391
<i>Opdracht MySQL 2: Meerdere adressen</i>	391
<i>Opdracht MySQL 3: Voetbaluitslagen</i>	391
<i>Opdracht MySQL 4: Classic Models compleet *</i>	392
Microsoft SQL Server Express	392
<i>Opdracht SQL Server Express 1 *</i>	392
Wat heb je geleerd?	392

Nawoord Deel 3 394

Deel 4: Objectoriëntatie

Inleiding Deel 4: Objectoriëntatie 397

- C# OO & UML 397
- Benodigde voorkennis 398
- Opmerkingen bij deel 4 398

Hoofdstuk 1 Voorbereiding 399

- Objectoriëntatie 399
- Kenmerken 399
- UML 399
- Voorbereiding voorbeeldprogramma 400
- Wat heb je geleerd? 406

Hoofdstuk 2 Klassen (Classes) 407

- Beschrijving 407
- Inhoud (instantie) 407
- UML 407
- Vuistregels 408
- Soorten klassen 408
- Naamgeving 409
- Opdrachten Klassen 410
 - Opdracht 2.1: Aanmaken klasse Gras 410*
 - Opdracht 2.2: Aanmaken klasse Venijnboom 410*
 - Opdracht 2.3: Aanmaken klasse Vingerhoedskruid 410*
 - Opdracht 2.4: Aanmaken klasse Koe 410*
 - Opdracht 2.5: Aanmaken klasse Lynx 410*
 - Opdracht 2.6: Aanmaken klasse Beer 410*
- Wat heb je geleerd? 410

Hoofdstuk 3 Encapsulation, variabelen en eigenschappen 411

- Encapsulation 411
- Naamgeving variabelen én eigenschappen 412
- Variabelen 412
- UML 413
- Visual Studio klassendiagram 415
- Eigenschappen (properties) 416
- Opdrachten Encapsulation, variabelen en eigenschappen 420
 - Opdracht 3.1: Voorbereiding klasse Gras 420*
 - Opdracht 3.2: De klasse Gras implementeren 421*
- Verkorte schrijfwijze eigenschappen 422
- Opdracht Verkorte schrijfwijze 425
 - Opdracht 3.2: Verkorte schrijfwijze: de klasse Venijnboom 425*
- Wat heb je geleerd? 426

Hoofdstuk 4 Methoden 427

Beschrijving 427

Eisen 427

Overloaden 427

UML 428

Opdrachten Methoden 434

*Opdracht 4.1: Methoden toevoegen aan de klasse Koe 434**Opdracht 4.2: Methoden toevoegen aan de klassen Gras en Venijnboom 434*

Reflectie 434

Wat heb je geleerd? 434

Hoofdstuk 5 Constructor 435

Beschrijving 435

Eisen constructor 435

UML 435

Opdrachten Constructor 437

*Opdracht 5.1: Constructors voor Koe 437**Opdracht 5.2: Constructors voor Gras en Venijnboom 437*

Opdrachten Teken en 439

*Opdracht 5.3: Teken en van Koe 439**Opdracht 5.4: Teken en van Gras en Venijnboom 439*

Wat heb je geleerd? 440

Hoofdstuk 6 Structs 441

Beschrijving 441

Stack 441

Heap 441

Eigenschappen struct 442

UML 442

Wat heb je geleerd? 445

Hoofdstuk 7 Compositie 446

Beschrijving 446

Wat heb je geleerd? 450

Hoofdstuk 8 Overerving 451

Beschrijving 451

Voordelen 451

UML 451

NatSimII 453

Erven 454

Afspraken 455

Opdracht Overerving 468

Opdracht 8.1: Klasse Vingerhoedskruid 468

Wat heb je geleerd? 468

Hoofdstuk 9 Abstracte klasse 469

Beschrijving 469

UML 469

Opdrachten Abstracte klassen 470

*Opdracht 9.1: Abstract maken van de klasse Leven 470**Opdracht 9.2: Abstract maken van de klasse Plant 470*

Wat heb je geleerd? 470

Hoofdstuk 10 Oefening, uitbouwen van het project 471

Opdracht Typering object 473

Opdracht 10.1: IsDier() 473

Opdrachten Uitbouwen van het project 475

*Opdracht 10.2: Vleeseter 475**Opdracht 10.3: Methode Eet() bij Vleeseter 475**Opdracht 10.4: Alleseter 475**Opdracht 10.5: Methode Eet() bij Alleseter 475*

Opdracht Vernieuwde klasse 477

*Opdracht 10.6: Nieuwe klasse Koe 477***Hoofdstuk 11 Interfaces 479**

Beschrijving 479

UML 480

Opdracht Interfaces 484

Opdracht 11.1: Klok toevoegen 484

UML-klassendiagram Dier 484

Wat heb je geleerd? 485

Hoofdstuk 12 Delegates 486

Voorafje 486

Beschrijving 486

UML 486

Aanmaken delegate 487

Waarom delegates? 491

Callback-functies 491

Opdrachten Delegate 495

*Opdracht 12.1: De ProgressBar 495**Opdracht 12.2: Spreektijd 495**Opdracht 12.3: Spreektijd met eindtijd waarschuwing * 495*

Multithreading 495

Wat heb je geleerd? 496

Hoofdstuk 13 Events 497

Beschrijving 497

UML 498

Opdrachten Completeren formulier 507

*Opdracht 13.1: Toevoegen code 507**Opdracht 13.2: Test het programma 507*

NatSimII tot nu toe	519
Opdrachten Events	520
<i>Opdracht 13.3: Extra informatie tonen</i>	520
<i>Opdracht 13.4: Nog meer informatie tonen *</i>	520
Collision detection	520
Opdrachten Collision detection	525
<i>Opdracht 13.5: Red de Venijnboom</i>	525
<i>Opdracht 13.6: Vleeseter, Jaguar</i>	525
<i>Opdracht 13.7: Vleeseter, Lynx</i>	525
<i>Opdracht 13.8: Alleseter, Beer *</i>	526
<i>Opdracht 13.9: Red de Venijnboom opnieuw</i>	527
<i>Opdracht 13.10: Conversie van Leven naar Venijnboom</i>	527
<i>Opdracht 13.11: Conversie van Leven naar Vingerhoedskruid</i>	527
Wat heb je geleerd?	528

Hoofdstuk 14 Oefening baart kunst 529

Opdrachten NatSimII	529
<i>Opdracht 14.1: Venijnboom</i>	529
<i>Opdracht 14.2: Vingerhoedskruid</i>	529
<i>Opdracht 14.3: Zaaïen</i>	529
<i>Opdracht 14.4: Over gras lopen *</i>	529
<i>Opdracht 14.5: Voortplanting</i>	529
<i>Opdracht 14.6: Voortplanten Planten *</i>	530
<i>Opdracht 14.7: Shooting game *</i>	530
<i>Opdracht 14.8: Snelheid wijzigen *</i>	530
<i>Opdracht 14.9: Plaatjes *</i>	530
<i>Opdracht 14.10: Geluid *</i>	530
<i>Opdracht 14.11: Collision detection *</i>	530
<i>Opdracht 14.12: Evenwicht *</i>	531

Nawoord Deel 4 532

Bijlagen

ASCII-tabel deel 1: Besturingscodes	535
ASCII-tabel deel 2: Tekens	536
Begrippen	537
Bronvermelding	539
Cookbook Events	540
Kleurcodering Visual Studio 2019 C# editor	543
Naamgeving klasse	544
Naming conventions C#	545
UML-diagram NatSimII	550

Deel 1: Introductie

Leeswijzer

<code>do...while</code>	speciale combinaties van commando's, ook wel constructies genoemd
<code>Commentaar</code>	commentaar in de code
<code>double</code>	gereserveerde woorden <code>C#</code>
<code>KleinGetal</code>	de naam / het type van een object
<code>Naam</code>	de zelfbedachte naam van een control of project
<code>Standaardcode</code>	alle normale code
<code>Overbodige code</code>	code die niet uitgevoerd wordt
<code>Show()</code>	de naam van een methode
<code>"Tekst"</code>	de waarde van een <code>string</code> -variabele
<code>Variabele</code>	lokale variabelen en globale variabelen

XAML

<code>XAML attribuut</code>	naam van een attribuut
<code>XAML waarde</code>	waarde van een attribuut
<code>XAML scheidingstekens</code>	scheidingstekens bij een attribuutwaarde
<code>XAML Aanhalingstekens</code>	aanhalingstekens binnen XAML
<code>XAML keyword</code>	binnen XAML gedefinieerde keywords
<code>XAML Class</code>	XAML-klasse
<code>XAML Naam</code>	naam binnen een XAML-bestand
<code>XAML Parameternaam</code>	naam van een XAML-parameter
<code>XAML Parameterwaarde</code>	waarde van een XAML-parameter
<code>XAML commentaar</code>	commentaar binnen een XAML-bestand

Inleiding Deel 1: Introductie

Programmeren in C#

Voor je ligt een boek waarmee je de beginselen leert van het programmeren met behulp van de programmeertaal C# (C sharp). Behalve bij de taal C# wordt ook stilgestaan bij algemene programmeerprincipes. Je hebt dus geen voorkennis nodig om met dit boek te beginnen.

Programmeren is niets anders dan een stel opdrachten aan een computer geven. Gelukkig kun je deze opdrachten in een tekstfile opslaan, zodat je hetzelfde programma meerdere keren kunt laten uitvoeren. Een computer verstaat geen menselijke taal, maar begrijpt alleen enen en nullen. Daarom moet je tekstbestand vertaald worden naar een machinetaal van enen en nullen. In computertermen heet dit compileren. Dat doet het programma waarmee je programmeert (de programmeeromgeving of IDE, zie hoofdstuk 1) voor je. Wij gebruiken daarvoor Visual Studio Community 2019. Dat kun je gratis downloaden van www.visualstudio.com. Dit boek is gemaakt met Windows 10.

Een computerprogramma kent een paar basisprincipes:

- Alle programmeerregels worden een voor een na elkaar uitgevoerd.
- Een programma maakt meestal gebruik van variabelen.
- Je kunt sommige regels laten herhalen in een lus.
- Je kunt een computer laten kiezen.
- Een programmeertaal gebruikt woorden die gereserveerd zijn om opdrachten te geven aan de computer (reserved words). Die kun je niet voor iets anders gebruiken.

Dit boek bevat een eerste kennismaking met het programmeren. Je hebt dus geen voorkennis nodig van wat voor programmeertaal dan ook. Keerzijde is wel dat sommige zaken eenvoudiger worden voorgesteld dan ze in werkelijkheid zijn om je de achterliggende principes te leren. Maar voor een eerste kennismaking met programmeren zul je aan dit boek meer dan voldoende hebben.

Dit boek bestaat niet alleen uit leeswerk, maar ook uit een reeks voorbeelden en opdrachten. Lees de voorbeelden dus niet alleen, maar voer ze regel voor regel in, in een eigen programma. Probeer iedere regel te begrijpen. Maak daarna de opdrachten. Sla iedere opdracht apart op in een bestandje. Soms heb je het voor een latere opdracht nog nodig. De opdrachten met een sterretje (*) zijn bedoeld als extra opdrachten (moeilijker of als verdieping van de lesstof). Ze zijn niet essentieel voor je leerproces, maar wel leerzaam.

Waarom zoveel eenvoudige opdrachtjes? Waarom zelf typen en niet knippen en plakken? Je begrijpt dan beter wat je doet en leert zo al doende. Bovendien... goed programmeren leer je alleen door het heel veel te doen!

Veel succes & plezier.

Hoofdstuk 1

De programmeeromgeving (IDE)

Wat is een IDE?

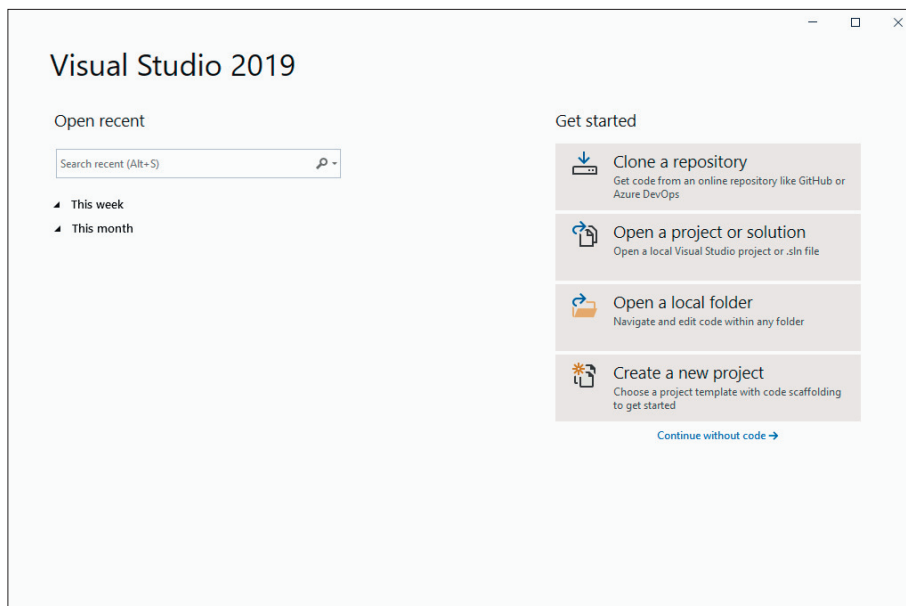
IDE staat voor Integrated Development Environment, of geïntegreerde programmeeromgeving. Dit is een programma om programma's te ontwerpen, te schrijven en te testen. Dit laatste noemen we debuggen. Een programmeertaal is niets anders dan een taal waarin je opdrachten opschrijft die een computer kan uitvoeren.

En net zoals Word een grammatica- en spellingcontrole heeft, heeft een IDE dat ook voor de programmeertalen waar die voor gemaakt is.

Omdat een programmeertaal heel erg precies is, kan de IDE je ook helpen en suggesties geven over wat je allemaal kunt maken. Dat noemen we IntelliSense. De IDE van C# die wij gebruiken heet Microsoft Visual Studio.NET. Visual Studio heet 'visual' omdat je direct kunt zien wat je maakt. Binnen Visual Studio wordt er heel veel gebruikgemaakt van kleur om je te laten zien wat er gebeurt. Met Visual Studio.NET – of zoals de meeste mensen zeggen: .NET (spreek uit als dot net) – kun je, behalve in C#, ook in Visual Basic.NET, C++, F#, Javascript, HTML, Python en nog veel meer programmeertalen programmeren.

Opstarten

Als je .NET 2019 opstart kom je in het volgende scherm terecht. Andere versies kunnen op details afwijken, maar het idee is hetzelfde.

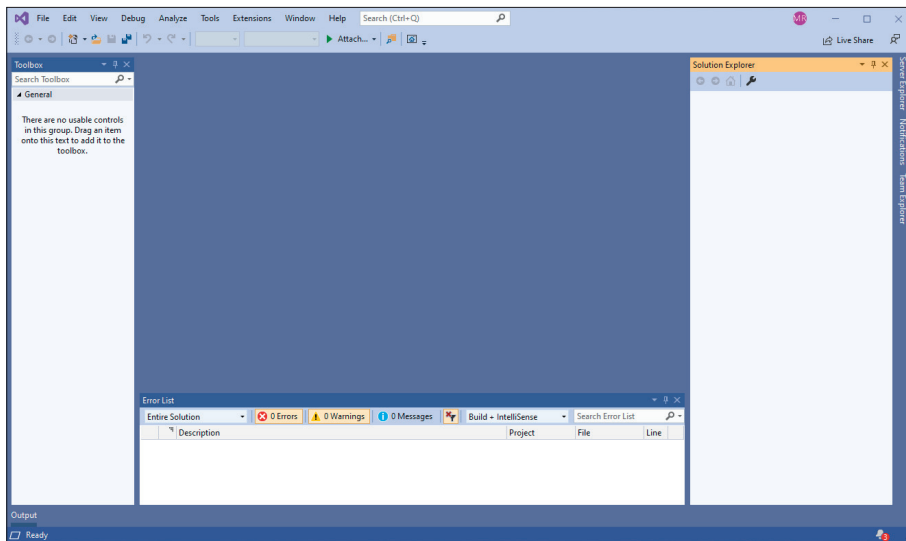

Schermafbeelding 1: Startscherm

Eigenlijk spreekt het startscherm voor zich. Aan de linkerkant zie je de projecten die je recent geopend hebt, rechts heb je opties om projecten op te zoeken, een map te openen en een nieuw project aan te maken.

Omdat we eerst Visual Studio willen leren kennen starten we het programma op zonder project. Dit doen we door op de blauwe tekst te klikken [Continue without code->](#)

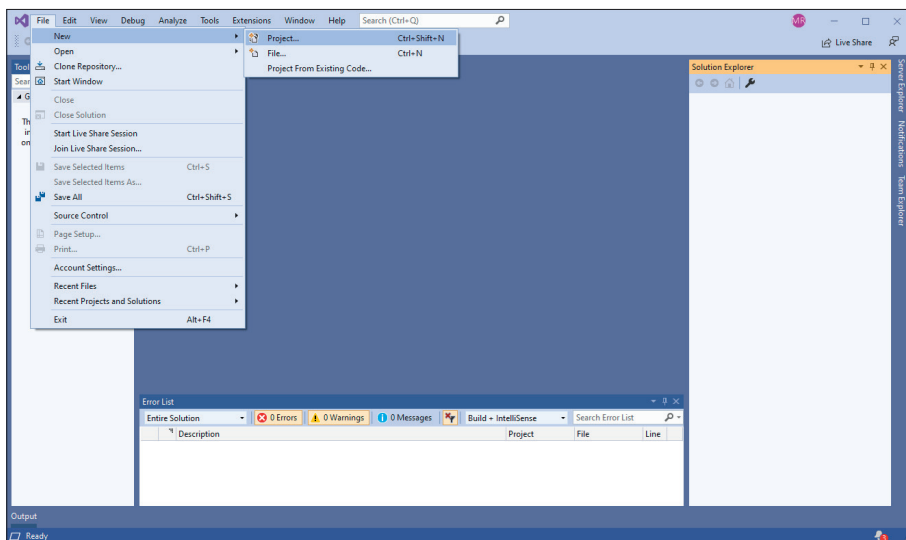
Je komt nu in het volgende scherm:

Schermafbeelding 2: Onderdelen startscherm

Je ziet in Schermafbeelding 2 twee belangrijke gebieden:

- 1 Het Menu en de Toolbar. Deze zijn vergelijkbaar met Word en andere Office-pakketten. Via de Toolbar kun je allerlei instellingen veranderen en functies aanroepen.
- 2 De werkomgeving bestaat uit: een linkerpanel, een middengebied en een rechterpanel.

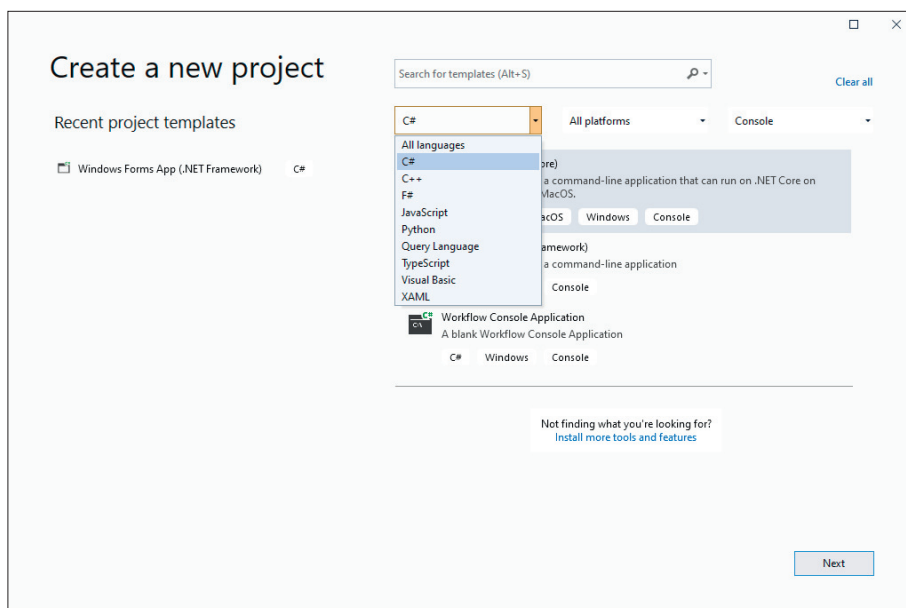

Schermafbeelding 3: Keuze New Project

Naam geven

We gaan nu een nieuw programma maken. Net zoals bij Word klik je dan op *File*, *New*. Anders dan bij Word kies je nu voor *Project*.

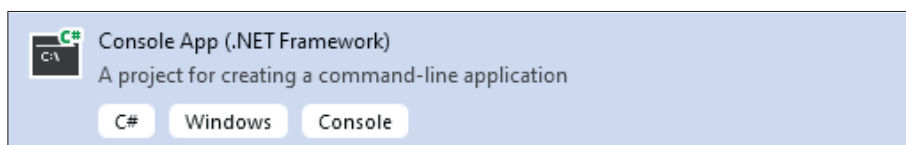
Nu kom je in het scherm *Create a new project*. In de eerste dropdown-list, die in de afbeelding is opengeklapt, kun je een selectie maken voor een van de vele programmeertalen die je kunt gebruiken binnen Visual Studio. Wij kiezen voor C#. Kies je voor een andere taal dan kan het zijn dat de omgeving en de code heel veel op C# lijken. Alleen zal het niet werken omdat de syntax, de regels van de taal, afwijkend zijn. Voor een Amerikaan lijken Duits en Nederlands erg veel op elkaar. Alleen als ik Nederlands tegen een Duitser spreekt verstaat hij me vaak niet. Zo verschillend zijn computertalen minstens ook.

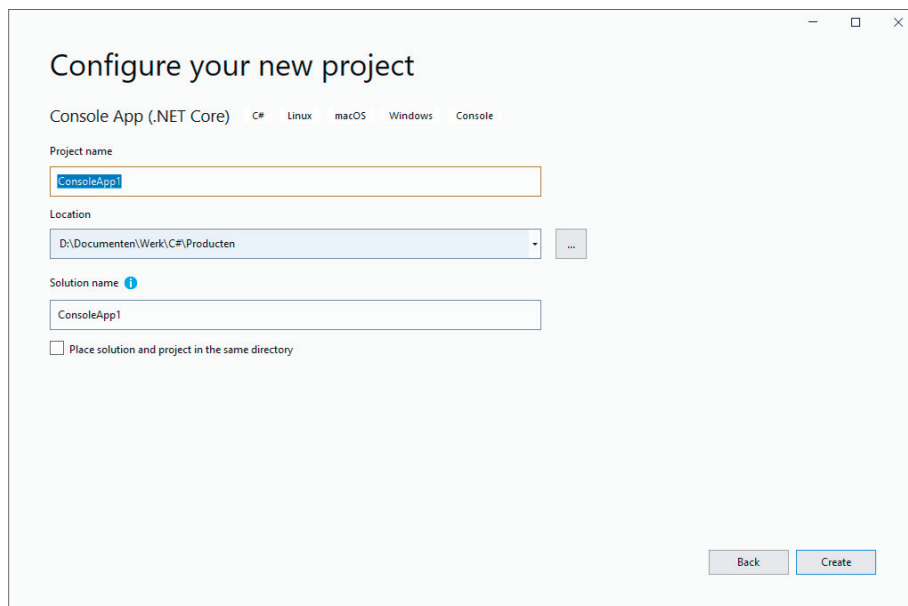
Schermafbeelding 4: Create a new project selectie C#

Let op! Bij sommige andere talen, zoals Visual Basic, staan exact dezelfde keuzemogelijkheden en kom je in hetzelfde scherm terecht, alleen de taal is anders!

Vervolgens dubbelklik je op *Console App (.NET Framework)*.

Schermafbeelding 5: Selectie console-app

Schermafbeelding 6: Configure your new project

Vervolgens geef je een naam aan je project. Standaard staat daar zoiets als `ConsoleApp1`.

Het volgende project dat je maakt krijgt dan de naam `ConsoleApp2`, enzovoort. Niet zo handig, want hoe weet je nu welk programma dat mooie spel is dat je ooit gemaakt hebt?

Er bestaat een mogelijkheid om een programma achteraf een nieuwe naam te geven, alleen gaat dat regelmatig mis, omdat de naam van het programma overal in jouw programma wordt gebruikt, ook op de achtergrond. Zelfs als je alleen de verschillende onderdelen van je programma (in C# heten die onderdelen ‘methoden’) een duidelijke naam geeft, bijvoorbeeld `BerekenDeVersnelling()`, dan heet die methode in werkelijkheid `ConsoleApp1.BerekenDeVersnelling()`.

We beginnen dus met het programma een betekenisvolle naam te geven, een naam waaraan je kunt zien wat het programma doet. Bijvoorbeeld `Mahjong` als je een Mahjongspel wilt maken, `Rekenmachine` als je een rekenmachine gaat maken, enzovoort. Ons programma heet `KennismakenProgrammeerOmgeving`.

Spelregels naamgeving

C# is hoofdlettergevoelig. Dit houdt in dat het programma met de naam `MijnProgramma` voor de computer iets totaal anders is dan het programma met de naam `mijnprogramma`!

Aan de naamgeving van verschillende onderdelen in een programma zijn spelregels verbonden voor de schrijfwijze. In de bijlage *Naming conventions C#* zijn de belangrijkste afspraken gebundeld.

Algemeen:

- Gebruik geen spaties in een naam.
- Gebruik geen liggend streepje (-) in een naam. Een laag streepje, of underscore (_), mag wel, maar wordt sterk afgeraden.
- Gebruik de PascalCase-notering voor variabelen. Dit houdt in dat je alle woorden aan elkaar schrijft en dat ieder nieuw woord met een hoofdletter begint:

`KennismakenProgrammeerOmgeving` of `BerekenVersnelling`.

De naam van het programma (`KennismakenProgrammeerOmgeving`) voer je in bij *Name*. Bij *Location* geef je de directory aan waar je je programma op wilt slaan. Standaard is dat de project-directory die .NET bij installatie aanmaakt. Deze kun je vinden in `c:\users\%gebruikersnaam%\source\repos`.

De *Solution Name* wordt automatisch voor je ingevuld als je de naam van het programma invoert. Voorlopig laten we dat zo. Een programma bestaat meestal uit een aantal kleinere programma's. Samen heten deze programmaatjes in de Visual-Studio-taal een *Solution* (oplossing).

De IDE

Je komt nu in de IDE zelf terecht, waarbij het scherm er ongeveer als Schermafbeelding 7 uit zal zien. Wijkt het af, zijn sommige vensters niet actief, dan kun je ze aanzetten door in de knoppenbalk te kiezen voor *View* en daarna de naam van het ontbrekende venster op te zoeken.

Let op! Zie je niet direct de juiste naam? Er is ook een optie *Other Windows* met nog meer mogelijkheden.

Het scherm bevat de volgende belangrijke onderdelen (zie Schermafbeelding 7):

- 1 De knoppenbalk bovenaan het scherm. Hiermee bestuur je de IDE.
- 2 Direct daaronder een balk met veelvoorkomende functies waaronder de Debug-functie. Hier komen we zo op terug.
- 3 Links de Toolbox met de grafische bouwstenen voor je programma.
- 4 Rechtsboven de Solution Explorer waarin een overzicht wordt getoond van alle onderdelen en bestanden van je programma.
- 5 Rechtsonder het Properties-scherm. Hier stel je de eigenschappen van je programma in zoals achtergrondkleur, gebruikt lettertype, maar ook hoe je programma moet reageren op een muisklik.
- 6 Het Design-scherm. Hier ontwerp je je programma.